

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 10083/2024
21.05.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у ванпарничном предмету предлагача АА из ..., чији је пуномоћник Дане Лужајић, адвокат из ..., против противника предлагача Града Зрењанина, кога заступа законски заступник Правобранилаштво Града Зрењанина, ради одређивања накнаде за експроприсану непокретност, одлучујући о ревизији предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Зрењанину Гж 1862/23 од 17.01.2024. године, у седници одржаној 21.05.2024. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија предлагача изјављена против решења Вишег суда у Зрењанину Гж 1862/23 од 17.01.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев противника предлагача за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Решењем Основног суда у Зрењанину Р1 32/23 од 19.09.2023. године, ставом првим изреке, тај суд се огласио апсолутно ненадлежним за поступање по предлогу предлагача од 07.03.2018. године, да Основни суд у Зрењанину утврди правичну накнаду за експроприсано земљиште у износу од 24.228.000,00 динара и у износу од 480.000,00 динара по основу накнаде за засаде и обавезе противника предлагача да предлагачу на име правичне накнаде за експроприсану непокретност плати износ од 24.228.000,00 динара, као и износ од 480.000,00 динара на име засада, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, те да се противник предлагача обавезе да предлагачу плати трошкове спора, укинуте су све спроведене радње у поступку, па је предлог за покретање ванпарничног поступка одбачен. Ставом другим изреке, обавезан је предлагач да противнику предлагача на име трошкова ванпарничног поступка плати износ од 537.750,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Виши суд у Зрењанину је, решењем Гж 1862/23 од 17.01.2024. године, ставом првим изреке, жалбу одбио и потврдио решење Основног суда у Зрењанину Р1 32/23 од 19.09.2023. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев предлагача за досуђивање трошкова жалбеног поступка.

Против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан, предлагач је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Противник предлагача је доставио одговор на ревизију предлагача, захтевајући накнаду трошкова за састав тог одговора.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, применом одредбе члана 408, у вези члана 420. став 1. и 6. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20), одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23) и одредбе члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку („Службени гласник СРС“, бр. 25/82 и 48/88 и „Службени гласник РС“, бр. 46/95... 14/2022) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, предлагач је 07.03.2018. године, ванпарничном суду поднела предлог за одређивање накнаде за експроприсане непокретности, власништво ББ, бив.из ..., које су, њеном правном претходнику (ББ) експроприсане решењем СО Зрењанин бр. 05/1-74/19 од 20.03.1965. године. Уз предлог је приложено наведено решење из чијег садржаја следи да је донето поводом предлога Јавног правобраниоца Општине Зрењанин У бр. 95 од 15.03.1965. године, да се изврши експропријација некретнина приватног власништва у корист општенародне имовине а за потребе стамбене изградње, па је, решењем, усвојен предлог Јавног правобраниоца Општине Зрењанин да се у корист општенародне имовине а за потребе стамбене изградње експропришу некретнине приватног власништва уписане у Зрењанин III, кат.бр. 8129/1 у површини од 9.520 м2. Општи интерес утврђен је решењем СО Зрењанин бр. 01-21517 од 28.12.1963. године. Решење је донето на основу члана 13. Уставног Закона о спровођењу Устава, члана 1, 27, 33. Закона о експропријацији, члана 201, 205, 210. Закона о општем управном поступку, тако што накнаду за експроприсане непокретности утврђују у посебном поступку Општинска комисија за експропријацију сходно члану 58. Закона о експропријацији. У предлогу за одређивање накнаде за експроприсане непокретности, од 07.03.2018. године, предлагач наводи да њеном правном претходнику (ББ бив. из ...), није исплаћена накнада за одузету непокретност.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је суд апсолутно ненадлежан за поступање по предлогу од 07.03.2018. године, на основу одредбе члана 2. тачка 29. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу ("Службени гласник РС", бр. 72/2011 ... 153/2020), имајући у виду да се на основу те одредбе Закона накнада за земљиште које је експроприсано на основу тада важећег Закона о експропријацији ("Службени лист ФНРЈ", бр. 12/57 и 53/62), може утврдити само у поступку прописаном Законом о враћању одузете имовине и обештећењу, који, као *lex specialis*, има примат у примени и дерогира примену Закона о ванпарничном поступку, као општег закона, па је предлог одбачен применом одредбе члана 16. став 2. Закона о парничном поступку, у вези члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 1. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу ("Службени гласник РС", бр. 72/2011 ... 153/2020), прописано је да се тим Законом уређују услови, начин и поступак враћања одузете имовине и обештећења за одузету имовину на територији Републике Србије, применом прописа о аграрној реформи, национализацији, секвестрацији, као и других прописа, на основу аката о подржављењу после 09. марта 1945. године, одузете од физичких и одређених правних лица и пренесене у општенародну државну, друштвену или задружну својину (у даљем тексту: враћање имовине). Право на враћање имовине, по одредбама овог Закона, може се остварити за имовину одузету применом прописа, између осталог, под тачком 29. Основног Закона о експропријацији ("Службени лист ФНРЈ", бр. 28/47, 12/57 и 53/62 и "Службени лист СФРЈ", бр. 13/65, 5/68, 7/68 и 11/68). Предмет враћања прописан је у одредби члана 15. тог Закона, тако што су предмет враћања подржављене непокретности: грађевинско земљиште, пољопривредно земљиште, шуме и шумско земљиште, стамбене и пословне зграде, станови и пословне просторије и други објекти који постоје на дан ступања на снагу овог Закона (став 2.). Поступак за враћање имовине и обештећење прописан је одредбама чланова 39.-50. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу.

Закон о експропријацији ("Службени лист ФНРЈ", бр. 12/57 и 53/62 и "Службени лист СФРЈ", бр. 13/65, 5/68, 7/68 и 11/68), у одредби члана 1. прописује да се непокретност може експроприсати кад је то потребно ради изградње привредних, стамбених, комуналних, здравствених, просветних и културних објеката, објеката народне одбране и других објеката од општег интреса (став 1.). Непокретност се може експроприсати и кад је то потребно ради извођења других радова од општег интереса (став 2.). Експропријација комплекса земљишта за потребе стамбене и комуналне изградње прописана је у одредби члана 55. Закона о експропријацији, тако што је за потребе стамбене и комуналне изградње и за управљање земљиштем за те потребе, могућа експропријација комплекса земљишта.

У конкретном случају, из садржаја решења о експропријацији, на основу кога предлагач тражи одређивање накнаде за експроприсану непокретност, види се да је донето на предлог Јавног правобраниоца Општине Зрењанин да се изврши експропријација некретнина приватног власништва у корист општенародне имовине а за потребе стамбене изградње, на основу Закона о експропријацији, објављеног у ("Службеном листу ФНРЈ", бр. 12/57 и 53/62 и "Службеном листу СФРЈ", бр. 13/65, 5/68, 7/68 и 11/68).

Закон о враћању одузете имовине и обештећењу, у одредби члана 2. тачка 29. прописује да се право на враћање имовине по одредбама тог Закона, може остварити за имовину која је одузета применом прописа о експропријацији који су објављени у горе наведеним службеним листовима ФНРЈ, а то су основни Закон о експропријацији који је објављен у ("Службеном листу ФНРЈ", бр. 28/47) и Закон о експропријацији објављен у ("Службеном листу ФНРЈ", бр. 12/57 и 53/62 и "Службени лист СФРЈ", бр. 13/65, 5/68, 7/68 и 11/68). Пошто је Закон о враћању одузете имовине и обештећењу *lex specialis* у односу на Закон о ванпарничном поступку, следи да су нижестепени судови правилно предлог предлагача за одређивање накнаде за експроприсано земљиште

одбацили, применом одредбе члана 16. став 2. Закона о парничном поступку, имајући у виду да је надлежни орган по захтеву за враћање имовине, Агенција, као јавна агенција, преко подручних јединица у складу са чланом 40. став 1. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, на основу закона којим се уређује општи управни поступак.

На основу одредбе члана 414. став 1., у вези члана 420. став 6. Закона о парничном поступку и члана 30. Закона о ванпарничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Противнику предлагача трошак ангажовања правобраниоца за састав одговора на ревизију није био потребан у смислу одредбе члана 154. Закона о парничном поступку.

На основу одредбе члана 165. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**